

Autor: Mr.sc. Chiara Pagliarini

Proljetna zaštita ruža

Buđenjem vegetacije u proljeće bude se i njihove štetočine, bolesti i štetnici. Ni kraljica vrta ruža nije pošteđena od njihova napada.

Pepelnica je sigurno najranija, najraširenija i najopasnija gljivična bolest ruža na otvorenom i u zaštićenom prostoru. Uzročnik je gljivica *Sphaerotheca pannosa* var. *rosae*. Do infekcija dolazi već na početku vegetacije, a prvi su znaci mala uzdignuća površine na licu lista, vrlo često crvenkaste boje. Nešto kasnije na tim mjestima razvijaju se bijele prevlake koje se lako skidaju s lista dodiranjem prsta. Napadnuti dijelovi biljke djeluju kao da su posuti puderom. Opisane prevlake nastaju na licu listova, na pupovima, mladim izbojima, cvjetnim stapkama, na samim cvjetovima i peteljka lista. Zaraženi listovi vrlo se često uvijaju, jer se zaraženo tkivo više ne razvija, za razliku od zdravih dijelova. Listovi postaju deformirani, a kod jače zaraze otpadaju. Razvoju ove bolesti najviše pogoduje vlažno vrijeme i nagle promjene temperature, ali i nedostatak svjetla te pretjerana gnojdba naročito dušikom.

Smanjenu asimilacijsku površinu uslijed otpalog lišća nastoji biljka nadoknaditi razvojem novih listova, što iscrpljuje grmove smanjujući cvatnju i njihov životni vijek. Postoje razlike u osjetljivosti pojedinih kultivara, pa se uopćeno uzima da su žuti i bijeli kultivari osjetljivi na ovu gljivičnu bolest, dok su tamnije boje, posebno crvena otpornije ili otporne. Tolerantnost prema pepelnici pokazuju i listovi ruža, pa su tolerantni oni kultivari s kožnim i sjajnim listovima, a manje tolerantni oni s mekanim i zagasitim lišćem.

Suzbijanje se provodi kurativno čim se primijete bilo blaga uzdignuća površine listova bilo bijele prevlake na listu, a može se rabiti jedan od fungicida kao Rubigan EC Tilt 250 EC, Baycor 25 WP, Shavit 250 EC, Systhane 12E ili 24E, Stroby WG i neki drugi.

Pepelnica *S. pannosa* var. *rosae* – gore lijevo pepeljasta prevlaka i uvijanje listova; desno na cvjetnim čaškama; dolje lijevo na licu lista i desno na grmu i na grani

Zvezdasta pjegavost *M. rosae*

Zadnjih desetak i više godina učestale su zaraze ruža **zvezdastom pjegavosti** čiji je uzročnik gljivica *Marsonina rosae*. To je jedna od najopasnijih bolesti ruža. Vrlo česta ili gotovo redovita izrazito vlažnih proljeća, a svakako redovita na listovima ruža u jesen. Na licu listova se razvijaju tamnosmeđe do crne pjege zrakasto-okruglastog, ali i nepravilnijeg oblika, promjera 2-12 mm. Uvijek su zrakaste, pa otuda dolazi i ime bolesti zvezdasta pjegavost. Unutar inficiranog dijela lista više ili manje vidljivi su koncentrični krugovi crnih plodnih tijela pomoću kojih se bolest dalje širi. Zaraženi listovi kasnije požute, ali se na njima jasno ističu zaraženi dijelovi, crne boje. Oni otpadaju, te se već u ljeti može primijetiti karakteristična slika ogoljelih grmova ruža. Bolest može zahvatiti i jednogodišnje drvenaste dijelove biljaka. U početku nastaju purpurno crvene pjege nepravilna oblika, koje kasnije postanu mjehuraste i potamne. Ove štete na drvenastim dijelovima nisu od većeg značaja,

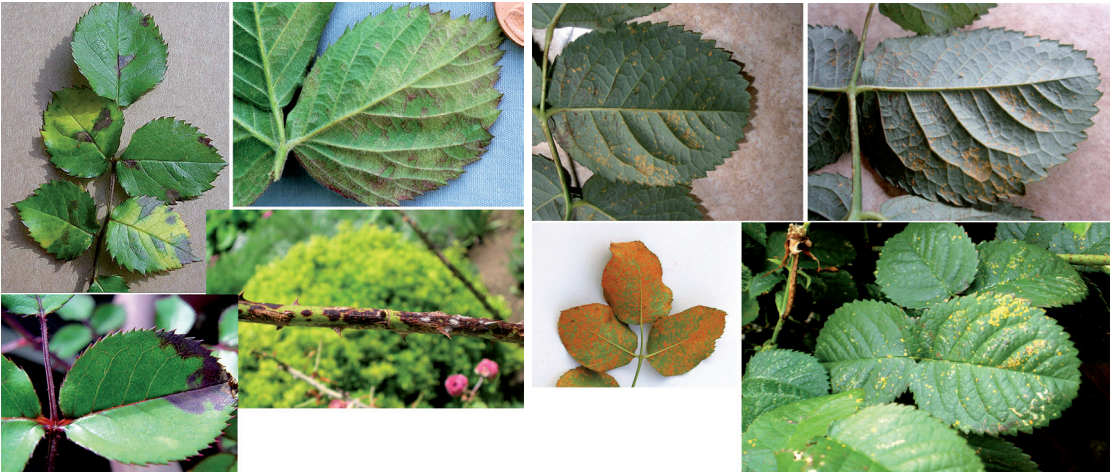
kao na listovima, ali su bitne zbog prezimljenja parazita. Zato početkom vegetacije treba porezati sve zaražene grane, sakupiti otpalo lišće i sve zajedno uništiti.

Suzbijanjem treba započeti u svibnju, čim se primijete prve crne mrlje, a ako je godina vlažna, provodi se prskanjem svakih 7-10 dana jednim od fungicida kao što su Daconil 720SC, Polyram DF, Dithane M-45, Mankozeb, Star 80 WP, Electis WG, Antracol WP 70, Chromoneb S-70, Euparen Multi WG 50 ili WP 50.

Zbog prezimljenja na kori drveta preporuča se u doba mirovanja vegetacije provesti zimsko prskanje jednim od bakarnih fungicida Cuprablau Z ili Bordoškom juhom u koncentracijama za zimsko prskanje.

Još kasnije u proljeće moguće su zaraze takozvanom lažnom pepelnicom, točnije **peronosporom**, čiji je uzročnik gljivica *Peronospora sparsa*. Napada sve zelene dijelove biljke listove, peteljke, čaške i latice cvjetova. To je bolest koja je zahvaljujući intenzivnoj zaštiti danas dosta rijetka, a javlja se na zapuštenim grmovima.

Tipičan izgled zaraze je žućenje listova prošaranih zelenim pjegama promjera oko 1 cm. Na zaraženim mjestima samo na naličju lista jasno je vidljiva bjelkasta prevlaka slična kao kod pepelnice koja se ne može skinuti s lista. Ispunjena je brojnim plodnim organima gljive koji šire zarazu. Zaraza se teže uočava na izbojima i na peteljcima, na kojima dolazi do promjene boje, u početku purpurne, a na kraju crne. Vrlo često zaraza zahvati peteljke u pazušcu, zbog čega dolazi do iznenadnog otpadanja listova na kojima nema znakova zaraze. Karakterističan je znak da listovi uvijek otpadaju od vrha prema dolje. Velika razlika temperature između dana i noći, česta u proljeće, i rosa po biljkama osnovni su preduvjeti za pojavu bolesti.

Peronospora-plamenjača *P. sparsa*

Hrđa ruže *P. mucronatum*

U slučaju pojave infekcije treba provesti prskanje jednim od sistemskih kurativnih fungicida Mikal Flash, Alliette Flash, Ridomil Gold MZ 68 ili Ridomil Gold Combi 45 WG.

Da podsjetimo na još jednu gljivičnu bolest koja se nekad često javljala na ružama uzgajanim na otvorenom, a danas su zaraze izuzetno rijetke, opet zahvaljujući intenzivnoj kemijskoj zaštiti. To je **hrđa** čiji je uzročnik gljivica *Phragmidium mucronatum*. Napada skoro sve zelene biljne dijelove. U proljeće se na naličju lista oblikuju prašinaste nakupine narančastih spora koje sa starenjem pocrne, uz istovremenu pojavu žutonarančastih do smeđih sitnih pjega na licu lista. Kod jake zaraze dolazi i do otpadanja listova. Povišena vlaga zraka i lagano strujanje zraka raznosi spore što pogoduje razvoju i širenju ove bolesti na kojima parazit prezimi može se smanjiti zaraza u istoj i u sljedećoj godini. Za kontrolu zaraze **se upotrebljava jedan** od fungicida Baycor 25 WP, Folicur EW 250, Folisc, Dithane M-45 i drugi.

Početkom proljeća najraniji su štetnici na ružama **lisne uši** čije se zaštitne vrste pojavljuju već u svibnju. To su maleni nježni insekti čija boja varira od svijetlo zelene, tamno zelene do crne. Najčešći su lisni uš *Macrosiphum rosae*, breskvina zelena lisna uš *Myzus persicae* i drugi. Najveću štetu nanose na najnježnijim dijelovima biljaka - na lisnim izbojima, naličju

**Nastavak možete
pročitati
u regularnom broju!**